

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': הדין - תקנות 158 עד 169 לתקנות	1
פרק ב': דברי הסבר	9
פרק ג': התקנות החדשות למול התקנות הישנות (תשמ"ד) - השוואה פרטנית	17
1. מטרת ההמצאה והמצאה כדין - תקנה 158 לתקנות החדשות	17
2. הגדרות - תקנה 159 לתקנות החדשות	17
3. חובת המצאה - תקנה 160 לתקנות החדשות	19
4. דרכי ההמצאה ומועדיה - תקנה 161 לתקנות החדשות	19
5. חריגים להמצאה באמצעי אלקטרוני - תקנה 162 לתקנות החדשות	24
6. ביצוע ההמצאה - תקנה 163 לתקנות החדשות	24
7. תחליף המצאה - תקנה 164 לתקנות החדשות	26
8. הוראות כלליות להמצאה - תקנה 165 לתקנות החדשות	28
9. המצאה מחוץ לתחום השיפוט - תקנה 166 לתקנות החדשות	28
10. הליך ההמצאה מחוץ למדינה - תקנה 167 לתקנות החדשות	30
11. בקשה לכפירה מכוח סמכות להמצאה מחוץ למדינה - תקנה 168 לתקנות החדשות	31
12. המצאה לנתבע שכפר בסמכות - תקנה 169 לתקנות החדשות	32
שער ב': המצאת כתבי בית-דין - דרכי ההמצאה	33
פרק א': כללי	33
פרק ב': המצאה אלקטרונית - תקנה 161(1) לתקסד"א	35
פרק ג': המצאה בפקסימילה - תקנה 161(2) לתקסד"א	55
1. כללי	55
2. מקרים שלא תחול המצאה אלקטרונית	56
3. המצאת כתב בי-דין ראשון בהמצאה בדואר אלקטרוני	56
4. מה דינה של המצאה שהומצאה למשיב ביום ה' (בשעה שלא תועדה) תוך שוידוא טלפוני לקבלת הפקס נעשה באותו היום בשעה 17:16?	57
5. הוכחת היעדר מסירה לכתובת הדואר האלקטרוני	57
6. פסק-דין שנשלח בדואר אלקטרוני	58
7. מסמך שהומצא בפקס לאחר השעה 15:00	59
8. כתב בי-דין ראשון בתיק והמצאת כתב בי-דין אלקטרוני	59
9. כתב בי-דין אשר נשלח לאחר השעה 17:00	60
10. כיצד יש לנהוג כאשר בעל דין לא מסר דואר אלקטרוני?	60

11. מסירה כדין על-פי תקנה 497 לתקסד"א (הישנות) - מהי?	60
12. המצאה אלקטרונית מבית-המשפט	61
13. צירוף תצהיר מטעמה של מזכירתו של עורך-הדין ותקנה 497ה(ב) לתקסד"א (הישנות)	61
14. משכתובת הדואר האלקטרוני הופיעה במערכת "נט המשפט", הרי שחזקה כי קדמה לכך בקשה מתאימה מטעם עורך-הדין	62
15. בהתאם לתקנה 161(2)(ב) לתקסד"א החלה בבית-הדין לעבודה על-פי תקנה 129 לתקנות, לא ניתן להגיש כתב בית-דין ראשון בהליך באמצעות הפקסימיליה, כך שהגשה זו לאו הגשה היא.	62
16. הרי שנוכח הצפיה באתר נט המשפט - שלא הוכחה - ממילא יש הצדקה להחיל את חריג הידיעה	67
פרק ד': המצאה בדואר - תקנה 161(3) לתקסד"א	71
1. כללי	71
2. חזקת המסירה	71
3. זימון לדיון נשלח לכתובת שצויין בכתב הגנתה של בעל הדין	73
4. אישור מסירה ממנו עולה כי מדובר במסירה בדואר רשום שלא נדרשה	73
5. העובדה כי כתובתו של המשיב אינה ידועה למבקש, אין בה כדי להצדיק היעדרות לבקשה	74
6. האם המצאת התראת פשיטת הרגל למשיב באמצעות משרד עורכי-הדין - הינה המצאה כדין?	74
7. ככלל, המצאתו של כתב בי-דין תעשה על-ידי מסירתו או הושטתו של עותק או העתק הימנו כשהוא חתום כדין	75
8. סירוב גורף לקבלת האזהרה	76
9. בתי-המשפט עמדו לא אחת על חשיבותה של ההמצאה כדין לכתב התביעה	77
פרק ה': המצאה במסירה אישית - תקנה 161(4) לתקסד"א	79
1. כללי	79
2. היעדר הודעת אימות מסירה	83
שער ג': חלופות ההמצאה על-פי תקנה 163 לתקסד"א	85
פרק א': המצאה על-פי תקנה 163 לתקסד"א	85
פרק ב': המצאה לעורך-דין	87
פרק ג': מסירה לתאגיד	89
פרק ד': המצאה לעורך-דין עבור תושב זר	91
פרק ה': דין ישן והלכה פסוקה	95
1. ככלל, המצאתו של כתב בי-דין תעשה על-ידי מסירתו או הושטתו של עותק או העתק הימנו כשהוא חתום כדין	95
2. סירוב גורף לקבלת האזהרה	95

3.	סמכותו של הרשם להורות על תחליף המצאה קבועה בתקנה 498 לתקסד"א (הישנות) כאשר מטרת תחליף ההמצאה היא להביא לכך שתגיע לידי הנתבעים הידיעה על הגשת התביעה נגדם, ותהא להם האפשרות להגיש כתב הגנה ולהופיע בבית-המשפט 97
4.	המצאה למשרד עורכי-הדין או הדבקה אצל משרד החברה 100
שער ד': סמכות בית-המשפט ביחס להתיר תחליף המצאה -	
תקנה 164 לתקסד"א	111.....
פרק א': כללי	111.....
פרק ב': האדם הנמען הוא תושב ישראל ויש לו מען קבוע אך לא ניתן לא	115.....
ניתן להמציא את המסמך	117.....
פרק ג': הנמען אינו תושב ישראל אך נמצא בתחומי המדינה	119.....
פרק ד': מסרוני וואטסאפ כדרך לתחליף המצאה	123.....
פרק ה': תחליף המצאה כאשר האב סירב לקבל את כתבי בי-הדין עבור	125.....
הנתבע	129.....
פרק ו': תחליף המצאה באמצעות עמיל המכס	129.....
פרק ז': תמצית הלכה	129.....
1.	בבקשה מפורטות הפעולות שנקטו על-ידי המבקשת - ללא הצלחה - על-מנת לבצע מסירה של כתב התביעה לידי המשיבה 1 129
2.	תחליף המצאה הינו מוצא אחרון, לאחר שכל הדרכים האפשריות לאיתור הנתבעים עלו בתוהו 129
3.	סמכותו של הרשם להורות על תחליף המצאה, כאשר מטרת תחליף ההמצאה היא להביא לכך שתגיע לידי הנתבעים הידיעה על הגשת התביעה נגדם, ותהא להם האפשרות להגיש כתב הגנה ולהופיע בבית-המשפט 130
4.	בית-המשפט מצא כי בנסיבות העניין מתקיימים התנאים המפורטים בתקנה 164 לתקסד"א - הנתבע הוא תושב ישראל ומצוי בתחומיה בהתאם לתצהיר מטעם המבקשים; צורף תדפיס מרשם אוכלוסין; לא ניתן להמציא לנתבע את המסמך במען הרשום בישראל; הוצגו ראיות לכאורה לפיהן הנתבע נמצא בישראל; הפעולות שנקטו נתמכו בתצהיר 130
5.	תחליף המצאה אמצעות יישומון הוואטסאפ 130
6.	על המבקש היתר לתחליף המצאה לשכנע את בית-הדין כי עשה ככל שביכולתו לבצע המצאה בדרך שנקבעה בתקנות, והדבר לא עלה בידו. במקרה זה, התובע צירף שני תצהירי שליח מהם נלמד על הסיבות המונעות את ביצוע ההמצאה בדרך שנקבעה בתקנות 133
שער ה': המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט	
פרק א': כללי	135.....
פרק ב': בקשה להמצאה מחוץ למדינה - תקנה 167 לתקסד"א	189.....

פרק ג': בקשה לביטול היתר המצאה	215
פרק ד': המצאת תביעה אל נתבע מחוץ למדינה במייל	217
פרק ה': בקשה לכפירה מכוח סמכות להמצאה מחוץ למדינה - תקנה 168 לתקסד"א	219
פרק ו': תכליתה של תקנה 169 לתקסד"א הדנה בהמצאה לנתבע שכפר סמכות בית-המשפט	225
שער ו': יישום ופרשנות תוך מבט על התקנות החדשות בעין ההלכה הפסוקה	227
פרק א': המצאה לעורך-דין	227
פרק ב': המצאה על-פי תקנה 500 לתקנות הישנות והשוואה לתקנה 166 החדשות - התקנה החדשה הלכה בעקבות הפרשנות של בית-המשפט לתקנה 500 הישנה	235
שער ז': הלכות בתי-המשפט בדין הישן שיפות בשינויים המחויבים אף לאחר כניסתן לתוקף של התקנות החדשות	257
פרק א': ידיעה על כתב בית-דין מול כלל ההמצאה	257
פרק ב': צפיה בנט המשפט	261
פרק ג': המצאה כיצד? - תקנה 476 לתקנות הישנות	263
פרק ד': ההמצאה היא לנמען גופו או למורשהו - תקנה 477 לתקנות הישנות	267
פרק ה': מורשה לקבלת כתבי בית-דין - תקנה 478 לתקנות הישנות	269
פרק ו': המצאה לבעלי דין אחדים - תקנה 479 לתקנות הישנות	271
פרק ז': מקום שניתן מען - תקנה 480 לתקנות הישנות	273
פרק ח': המצאה לבן משפחה או למזכיר יישוב - תקנה 481 לתקנות הישנות	275
פרק ט': המצאה למורשה בעסקים - תקנה 482 לתקנות הישנות	277
פרק י': המצאה בעניין במקרקעין - תקנה 483 לתקנות הישנות	281
פרק י"א: המצאה לתאגיד - תקנה 484 לתקנות הישנות	283
פרק י"ב: המצאה למדינה - תקנה 485 לתקנות הישנות	285
פרק י"ג: המצאה לרשות מקומית - תקנה 486 לתקנות הישנות	287
פרק י"ד: המצאה לפסול-דין - תקנה 487 לתקנות הישנות	289
פרק ט"ו: אישור קבלה - תקנה 488 לתקנות הישנות	291
פרק ט"ז: הנמען לא נמצא או מסרב לקבל המצאה - תקנה 489 לתקנות הישנות	293
פרק י"ז: רישום זמן ההמצאה ודרכה - תקנה 490 לתקנות הישנות	295
פרק י"ח: חקירת שליח בי-הדין - תקנה 491 לתקנות הישנות	297

פרק י"ט: המצאה על-ידי מוסד - תקנות 492-494 לתקנות הישנות.....	299
פרק כ': המצאה בדואר על-ידי בית-המשפט - תקנה 495 לתקנות הישנות.....	301
פרק כ"א: המצאה בדואר על-ידי עורך-דין אחד למשנהו ואי-תחולת תקנות 490 ו- 491 לתקסד"א - תקנות 496 ו- 497 לתקנות הישנות.....	305
פרק כ"ב: המצאה בפקסימיליה - המצאה לעורך-דין - תקנה 497 לתקנות הישנות.....	307
פרק כ"ג: המצאה בפקסימיליה - המצאה לבית-המשפט - תקנה 497 לתקנות הישנות והמצאת כתב בי-דין אלקטרוני באמצעי אלקטרוני - תקנות 1497-497 לתקנות הישנות.....	311
1. הדין.....	311
2. כללי.....	313
3. יישום תקנה 497 לתקסד"א לעניין ההמצאה בדואר אלקטרוני.....	314
פרק כ"ד: תחליף המצאה - תקנות 497 ו- 499 לתקנות הישנות.....	319
פרק כ"ה: המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט - תקנה 500 לתקנות הישנות.....	325
פרק כ"ו: סדרי הדין בבקשה להמצאה אל מתחום השיפוט - תקנות 501 ו- 502 לתקנות הישנות.....	331
פרק כ"ז: המצאת שאר מסמכים מחוץ לתחום השיפוט - תקנה 503 לתקנות הישנות.....	337
פרק כ"ח: המצאה לנתבע שכפר בסמכות - תקנה 503 לתקנות הישנות.....	339
שער ח': תמצית הלכות שנת 2025	341
פרק א': בית-משפט עליון.....	341
1. בפסיקה נקבע כי קיימות שתי עילות עיקריות מכוחן יבוטלו החלטה או פסק-דין שניתנו במעמד צד אחד: האחת, ביטול מחמת הצדק, שעניינו במקרים בהם נפל פגם דיוני היורד לשורשו של ההליך (על-פי-רוב מדובר במקרים בהם לא בוצעה המצאה כדין למבקש הביטול); והשניה, ביטול לפי שיקול-דעת בית-המשפט, שחל בנסיבות בהן ההמצאה בוצעה כדין.....	341

2. הארכת מועד להגשת ערעור - איחור בן 4 ימים - בנסיבות המקרה דנן אף בהתעלם מהשאלה אם או מתי הומצאה ההחלטה בהתאם להוראות תקנה 161 לתקנות, הרי שיש להחיל בענייננו את "כלל הידיעה", ולהעביר את הנטל אל המערערים להוכיח כי אין מקום להחילו על פני "כלל ההמצאה". בתוך כך, כדי לשלול את תחולת חריג הידיעה היה על המערערים לספק הסברים מפורטים ולתמוך אותם בתשתית עובדתית מתאימה - בית-המשפט לא שוכנע כי המערערים עמדו בנטל זה..... 341.
3. במקרה הנדון, אף אם היו מתקבלות טענות המבקשים שלפיהן ההודעות לצדדים השלישיים (או מי מהן) הומצאו כדין, לכל היותר היה מקום להחזיר את הדיון לערכאה הדיונית שתכריע האם יש מקום, בנסיבות דנן, לעשות שימוש בסמכותה בהתאם לתקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי ולתת פסק-דין בהיעדר הגנה..... 342.
- פרק ב': בית-משפט מחוזי 343**
1. המצאה תהיה ככל הנחתן לידי הנמען בעצמו. ככל והדבר אינו אפשרי, ניתן לראות בהדבקה על דלת ביתו או עסקו של הנמען כהמצאה כדין, בהתאם לתנאים המנויים בתקנה. אולם בפסיקה נקבע כי דרך המצאה זו היא נחותה יחסית לדרכי המצאה אחרות ומעוררת ספקות כבדים שאכן היא בוצעה כדין והגיעה לידי הנמען המיועד..... 343.
2. חרף טענותיו של המערער בדבר אי-אמינות אישורי המסירה והחתימות על גביהן, לא טרח המערער להביא תצהיר של מי מהדיירים אשר לטענתו חתומים על אישורי המסירה. יוטעם, כי לא הוגש על-ידי המערער ולו תצהיר אחד התומך בטענתו כי דייר אחר חתום על אישור המסירה - לפיכך חזקה כי אישור המסירה זה נחתם על-ידי המערער וקיום ההליך בבית-משפט השלום הובא לידיעת המערער..... 343.
3. בהיעדר התייחסות מצד מבקש הביטול לאישורי מסירה הנחזים להיות חתומים המצויים בנט המשפט, לא נפל פגם בהחלטת בית-המשפט מיום 01.03.25 לדחות את הבקשה לנוכח קיומם של שני אישורי מסירה אלה, וברי שאין מקום לתת רשות לערער על החלטה זו..... 343.
4. אעיר כי בהתאם לתקנה 161(3) ו- (4) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 המצאה אינה חייבת להיעשות לכתובת מגורים דווקא, והיא יכולה להיעשות לכתובת עסקו של הנמען. בנסיבות העניין אינני רואה לקבוע אחרת, נוכח הטענה שהוזכרה לעיל של התובע ובנו כי הכתובת הנדונה משמשת את הנתבע 1 לעסקיו, וכי הם עצמם קיימו עם הנתבע 1 באותה הכתובת עשרות ישיבות ושם אף נערכו הסכמים בין הצדדים..... 344.

5. מבדיקה במערכת נט המשפט ומול המזכירות, בו ביום בו הוגשה הבקשה 12.09.24 המציאה המזכירות את הבקשה לרשם החברות בצרף הזמנה לדין ולפיו עליו להגיב לבקשה תוך 60 יום, הוא המועד הקבוע בתקנות להגשת כתב הגנה. ההמצאה בוצעה באמצעות הדוא"ל של רשם החברות וזאת בהתאם לתקנה 161(א) לתקנות 344.
6. בית-משפט לא מצא כי יש מקום לביטול פסק-הדין מחמת הצדק, ומשכך קבע בהחלטתו הראשונה תנאים לביטול פסק-הדין שניתן. המערערים בחרו שלא לעמוד בהם, כאשר הם שמים בערעור זה את יהבם על טענה לפיה ביטול פסק-הדין התחייב מחמת הצדק, וזאת מעת שלא בוצעו לדבריהם מסירה של התביעה (ופסק-הדין) לידיהם - עיון בתצהיר מעלה כי הוא כולל למעשה הכחשה כללית וסתמית, הנעדרת פרטים והסברים. זאת הגם שבנסיבות העניין, פרטים והסברים אלו הינם מתחייבים על-מנת שיהיה בתצהיר כדי להסביר כיצד אל מול צבר הנסיבות והאירועים, טוענים המערערים כי בכל זאת לא ידעו על התביעה שהוגשה, ופסק-הדין שניתן 345.
7. באפשרותו של בעל דין להוכיח כי לא נשלחה לו הודעה במנגנון "הודעה באתר" באמצעות הגשת תצהיר. עם-זאת הודגש כי אין די בהגשת תצהיר כאמור כדי להביא לקביעה אוטומטית שלפיה ההחלטה השיפוטית לא הומצאה, והדבר נתון לשיקול-דעתו של בית-המשפט - בהקשר זה חשוב להוסיף ולהבהיר כי לצורך גיבוש המצאה כדין של "הודעה באתר" די בכך שההודעה הגיעה לתיבת הדואר האלקטרוני של הנמען או התקבלה בתיבה. לכן, הובהר בתקנות כי בתצהיר שמגיש הנמען ניתן להעלות טענות הנוגעות לאי-הגעת או לאי-קבלת ההודעה בתיבה, הא ותו לא. הנה-כי-כן, טענות מסוג אחר המועלות בתצהיר, כגון קשיים בגישה לתיבת הדואר האלקטרוני, או תקלות טכניות שהקשו על העיון בהחלטה במערכת "נט המשפט", אינן יכולות ככלל לפגוע בתוקפה של ההמצאה המתגבשת כאמור לאחר שההודעה "הגיעה" או "התקבלה" בתיבת הדואר האלקטרוני" 346.
- פרק ג': בית-משפט שלום 347**
1. נקודת המוצא לדיון היא, כי פסק דין הניתן במעמד צד אחד ניתן לביטול. ככל ובעל הדין שלא התייצב טוען (ומוכיח) כי לא זומן כדין - יש לבטל את פסק-הדין מתוך "חובת הצדק". כאשר הוכח כי בעל דין זומן כדין אך לא התייצב יהיה ביטול פסק-הדין מתוקף שיקול-דעת בית-המשפט. במקרה האחרון נדרש בית-המשפט לשקול את סיבת אי-ההתייצבות לדיון ואת טיב סיכויי התביעה 347.
2. המבקשת אינה מציינת באיזו מן החלופות שלעיל בוצעה המסירה ("מענו" של הצד השלישי או ה"כתובת הידועה לשולח של מגוריו או עסקו"). כך או אחרת, הגעתי למסקנה שבנסיבות העניין לא הוכחה המצאה כדין 347.

3. בהתאם לתקנות סדר הדין האזרחי בקשה לביטול פסק-דין שניתן במעמד צד אחד, יש להגיש בתוך 30 ימים מיום ההמצאה. עוד נקבע בתקנות כי עת מוגשת בקשה להארכת מועד לביטול פסק-דין, על המבקש להציג טעם מיוחד להארכת המועד 347
4. בבקשה לביטול פסק-הדין נטען בכלליות כי התובע ו/או בא-כוחו לא זומנו לדיון, הבקשה הוגשה ללא תצהיר המפרט כי לא התקבל הזימון בפקסימיליה כאמור בכך סגי על-מנת לדחות את הבקשה 348